

Kadernota Verbonden Partijen 2016

Steenwijkerland

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer.....	3
1.1. Definitie verbonden partij.....	3
2. Afwegingen bij het deelnemen aan een verbonden partij.....	4
2.1. Inleiding.....	4
2.2. Besliskader en afwegingen.....	4
2.3. Vertegenwoordiging.....	8
2.4. Besluitvorming.....	9
3. Sturing en control op verbonden partijen	10
3.1. Inleiding.....	10
3.2. Informatievoorziening van het college aan de raad	10
3.3. Informatievoorziening door de verbonden partij.....	11
4. Heroverweging en beëindiging deelname	12
 Bijlage Verbonden partijen	13
 Vennootschappen en coöperaties	13
BNG	13
Enexis.....	14
Rendo Holding.....	15
Vitens	16
Rova	17
Wadinko	18
Noordwestgroep	19
Vennootschappen na verkoop Essent	20
 Stichtingen en verenigingen.....	21
Stichting Dataland	21
Stichting GovUnited	22
 Gemeenschappelijke regelingen	23
GGD IJsselland	23
Veiligheidsregio IJsselland	24
IGSD Steenwijkerland/Westerveld	25
Regionale Uitvoeringsdienst	26
BVO Jeugd IJsselland.....	27

1. Inleiding en leeswijzer

Deze Kadernota verbonden partijen heeft tot doel een duidelijk kader te hebben voor het beleid waaraan zowel huidige als nieuwe verbonden partijen getoetst kunnen worden. Dit wordt gedaan door middel van geformuleerde uitgangspunten en beleidsregels.

In dit eerste hoofdstuk wordt uiteengezet wat verbonden partijen zijn, het belang van de verbonden partijen en de relevantie voor de raad. Hoofdstuk twee gaat in op de afwegingen bij het eventueel oprichten dan wel deelnemen aan een nieuwe verbonden partij. In hoofdstuk drie wordt ingegaan op de sturing en control op de verbonden partijen. Hoofdstuk vier richt zich op heroverweging en eventuele beëindiging van deelname aan een verbonden partij. In de bijlage tenslotte wordt de informatie weergegeven van de huidige verbonden partijen.

1.1. Definitie verbonden partij

Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een **financieel en bestuurlijk** belang heeft. Van een **financieel** belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Van een **bestuurlijk** belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.

Met bovenstaande definitie wordt aangesloten bij de definitie zoals deze in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen.

2. Afwegingen bij het deelnemen aan een verbonden partij

2.1. Inleiding

Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstellingen van de gemeente te realiseren: is er sprake van een publiek belang? Dit moet men niet verwarren met de begrippen 'bestuurlijk belang' en 'financieel belang', waarvan sprake is als een gemeente deelneemt aan een verbonden partij. Of en in hoeverre van de constructie gebruik gemaakt dient te worden is een keuze die afhangt van onze bestuurlijke afwegingen.

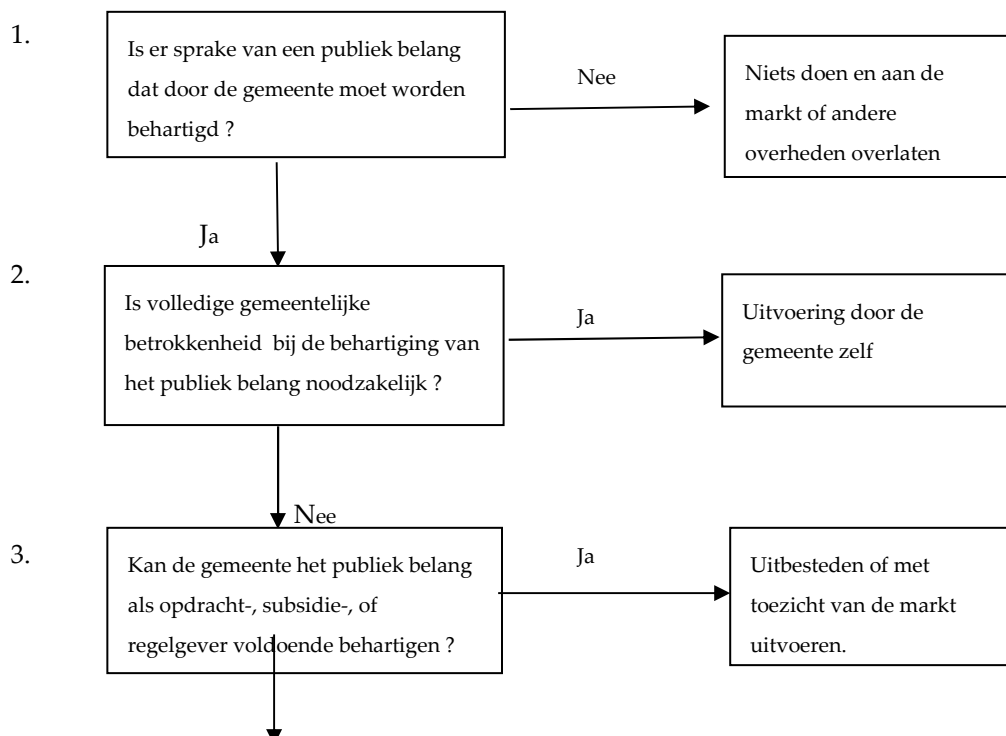
Om deze afweging vorm te geven, is in dit hoofdstuk een besliskader beschreven. Bij iedere volgende stap in het model staat de gemeente voor de keuze voor een samenwerkingsvorm die verder van de gemeente af komt te staan. Hoe verder de stap in het model, hoe meer er geregeld moet worden met betrekking tot de volgende aspecten:

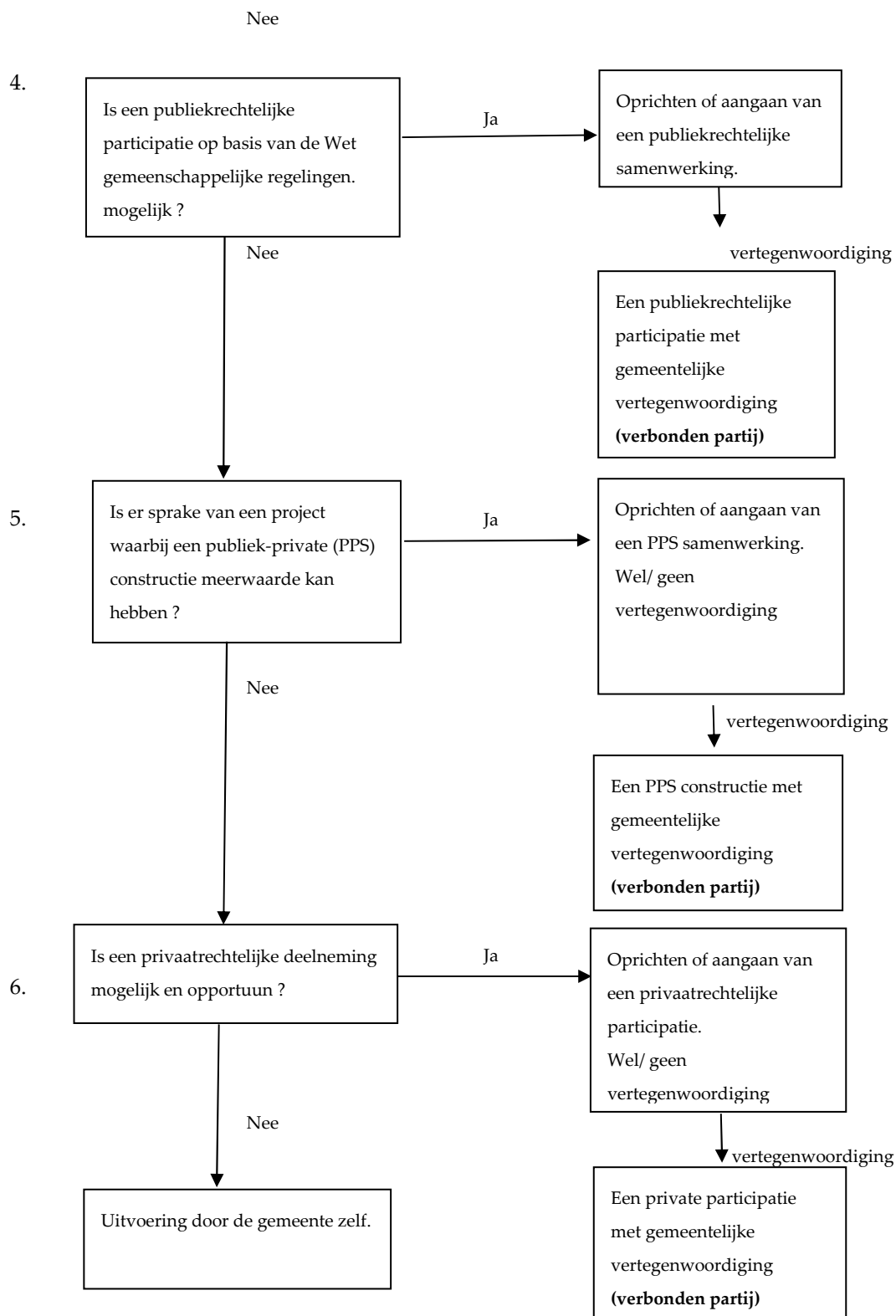
- de mate van waarborging van de democratische legitimatie, van de controle en van de beïnvloeding;
- de wijze van sturing;
- de realisatie van gemeentelijke doelstellingen;
- de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- de inzichtelijkheid en beheersbaarheid van de (financiële) risico's.

Deelname aan een verbonden partij vereist per geval een specifieke afweging. Doel van het besliskader is te komen tot een verantwoord besluit over deelname aan een verbonden partij of het juist afzien daarvan. Bij het aangaan van een samenwerking moet volstrekte duidelijkheid bestaan over zaken als werkwijze, zeggenschapsverhoudingen, winst- en risicoverdeling die binnen een dergelijke samenwerking worden afgesproken. Hieronder is dit verder uitgewerkt.

2.2. Besliskader en afwegingen

In onderstaand schema worden in volgorde de gepresenteerde stappen weergegeven en vervolgens toegelicht.

Stap 1. Is er sprake van een publiek belang ?

De gemeente neemt alleen deel in een verbonden partij indien er sprake is van het dienen van een publiek belang. Er bestaat geen eenduidige definitie van het begrip 'publiek belang'. De gemeente kan zelf invulling geven aan het begrip. Het begrip is overigens voortdurend aan verandering onderhevig mede door de continu veranderende inzichten over de rol van de overheid in de samenleving.

Uit het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat niet wordt geparticipeerd in een verbonden partij als er geen sprake is van een publiek belang of het publiek belang niet kan worden behartigd. Behartiging van het belang wordt dan overgelaten aan de markt of andere overheden.

Als de gemeente wel een rol heeft, volgt stap 2.

Stap 2. Gemeentelijke betrokkenheid

Voor volledige gemeentelijke betrokkenheid kunnen verschillende redenen zijn. Een aantal voorbeelden:

- een wettelijke verplichting om een taak intern door de gemeente uit te voeren;
- het uitvoeren van een bepaalde taak is van strategisch belang voor de gemeente;
- door de hoge risico's en onzekerheden met betrekking tot de uit te voeren taak is het uitbesteden van de taak niet mogelijk of alleen tegen hoge kosten.

Is er geen reden voor 100% betrokkenheid, dan volgt stap 3.

Stap 3: De gemeente als opdracht-, subsidie- of regelgever

Uitgangspunt is dat de publieke taak bij voorkeur door de gemeente in haar hoedanigheid van publiekrechtelijke rechtspersoon behartigd wordt. Dat hoeft niet te betekenen dat alles intern wordt uitgevoerd. Daarbij bestaan drie opties:

- uitvoering in te kopen bij externe uitvoerders op basis van privaatrechtelijke overeenkomsten. Bijvoorbeeld: goederen, bouwprojecten of diensten. In deze gevallen fungeert de gemeente als opdrachtgever;
- uitvoering door derden met subsidies op basis van gemeentelijke subsidievoorwaarden. Bijvoorbeeld: bijdragen aan sport, kunst en cultuur;
- de inzet van de publiekrechtelijke bevoegdheid van de gemeente als regelgever door middel van voorschriften betreffende de uitvoering van een publieke taak en de handhaving van deze voorschriften door middel van toezicht (bijvoorbeeld: kinderopvang).

Als de gemeente het publieke belang als opdracht-, subsidie-, of regelgever niet voldoende kan behartigen volgt stap 4.

Stap 4, 5 en 6: Algemene overwegingen voorafgaand aan vormen van samenwerking

Bij de afwegingen die bij de vorige stappen zijn gemaakt, is nog geen keuze gemaakt voor een vorm van deelname in een verbonden partij. Daarbij is belangrijk te beseffen dat de keuze voor een publiekrechtelijke dan wel een privaatrechtelijke samenwerkingsvariant niet vrij is.

Belangrijk uitgangspunt bij deze keuze is de mogelijkheid om overheidsinvloed uit te oefenen en invulling te geven aan democratische controle om publieke belangen te borgen. Bovendien geeft wet- en regelgeving aan, dat de overheid bij zijn taakvervulling alleen gebruik mag maken van de privaatrechtelijke weg als dat geen onaanvaardbare doorkruising is van de publiekrechtelijke weg. Soms zal die doorkruising gemakkelijk zijn vast te stellen, zeker als de wet met zoveel woorden aangeeft welke publiekrechtelijke instrumenten de overheid dient in te zetten. Soms is het veel moeilijker vast te stellen of de wet een keuze aan de overheid heeft gelaten.

Publiekrechtelijke samenwerking kan ook nadelen met zich meebrengen. Ten opzichte van privaatrechtelijke samenwerking zal vaak sprake zijn van langere besluitvormingstrajecten. Tevens kan de invloed bij de samenwerking met bijvoorbeeld meerdere andere gemeenten beperkt zijn.

Daarom is het van belang een integrale afweging te maken op de punten zoals gepresenteerd in het volgende kader.

De gemeente heeft de voorkeur voor publiekrechtelijke samenwerking. Daaraan wordt de voorwaarde verbonden dat:

- de samenwerkingsvorm een extra bijdrage levert aan het publieke belang;
- democratische legitimiteit goed gewaarborgd is;
- voldoende invloed en/of sturing op de samenwerkingsvorm kan worden uitgeoefend;
- controle adequaat kan worden ingevuld.

Stap 4: Publiekrechtelijke deelneming (Wgr)

Voorafgaand aan de keuze voor publiekrechtelijke deelneming is bij stap 1 tot en met 3 bepaald, dat er sprake is van een publiek belang (stap 1) waarbij volledige gemeentelijke betrokkenheid voor behartiging van het publieke belang niet noodzakelijk is (stap 2) en dit publieke belang niet voldoende door opdracht-, subsidie- of regelgeving kan worden behartigd (stap 3). Zoals gezegd heeft het bij de keuze voor een vorm van samenwerking onze voorkeur het publieke belang via het publiekrecht te behartigen. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt dit mogelijk voor samenwerking tussen gemeenten, maar ook voor samenwerking tussen provincies, waterschappen en combinaties van deze drie categorieën. Daarnaast biedt de Wgr een aantal waarborgen rondom verantwoording en politieke controle, die de privaatrechtelijke varianten (deze komen bij stap 5 en 6 aan de orde) niet vanzelfsprekend in zich dragen.

NB: Momenteel is er de nodige dynamiek rondom het wetgevend kader van de Wgr. De wet is per 2015 gewijzigd en er wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om het democratisch primaat van volksvertegenwoordigende organen van de gemeente, provincie en waterschap te versterken. Insteek bij deze heroriëntatie is de Wgr eenvoudig te houden en te benadrukken dat de (sturings)mogelijkheden die er zijn voor gemeente(rade)n ruim zijn. Implementatie van wijzigingen in de Wgr worden per gemeenschappelijke regeling geregeld.

Als een publiekrechtelijke participatie niet mogelijk is dan volgt stap 5.

Stap 5: Publiek Private Samenwerking (PPS)

Deelname aan een PPS is deelname aan een vorm van privaatrechtelijke samenwerking. Een PPS constructie kan in velerlei juridische entiteiten vorm krijgen. Afhankelijk hiervan is een PPS constructie strikt genomen al dan niet een verbonden partij. De constructie is een verbonden partij zodra er sprake is van een afzonderlijke, zelfstandige rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt en de gemeente een financieel belang heeft.

Ten aanzien van PPS geldt - vanwege het gedeeltelijk private karakter - in algemene zin de regel 'nee tenzij': uitgaande van een publiek belang moet de gemeentelijke betrokkenheid gewenst zijn. Bijzondere redenen om deel te nemen aan PPS kunnen liggen op het vlak van delen of verleggen van risico's, meerwaarde, slagvaardigheid, efficiëntiewinst (betere benutting van inzet en kwaliteit van marktpartijen) en effectiviteit (specifieke expertise, bijvoorbeeld wanneer de activiteiten marktgeoriënteerd zijn en in een meer marktgeoriënteerde setting moeten worden uitgevoerd). Een PPS-constructie heeft binnen de gemeentelijke context altijd een tijdelijk en projectmatig karakter. Als er sprake is van een publieke taak en er is geen sprake van een project dan volgt afweging 6.

Stap 6: Privaatrechtelijke deelneming

Zoals al eerder aangegeven heeft het de voorkeur dat publiek belang wordt behartigd langs de publiekrechtelijke weg. Als er echter zwaarwegende redenen zijn om de bestuurlijke en/of financiële verantwoordelijkheid voor een publieke taak geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een privaatrechtelijke organisatie, dan volgt de oprichting van of deelname in een dergelijke privaatrechtelijke rechtspersoon. Zwaarwegende argumenten zijn meerwaarde, slagvaardigheid, efficiëntiewinst en effectiviteit¹. Ook kan een argument zijn, dat de gemeente de wens heeft een specifieke private partij te betrekken bij het realiseren van doelen. Vervolgens wordt beoordeeld welke privaatrechtelijke rechtsvorm of combinatie van rechtsvormen de voorkeur geniet. De keuze voor een specifieke rechtsvorm kan onder andere samenhangen met het te bereiken doel. Indien een privaatrechtelijke participatie mogelijk en opportuun is dan dient er een afweging plaats te vinden ten aanzien van de mate van bestuurlijke verantwoordelijkheid. Er is immers sprake van een bestuurlijk en financieel belang. Als een privaatrechtelijke participatie niet mogelijk en opportuun is dan dient de gemeente te besluiten om de activiteit binnen de gemeente onder te brengen of te houden en intern uit te voeren.

2.3. Vertegenwoordiging

Bij gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en PPS kan de gemeente verschillende relaties en rollen met de verbonden partijen hebben. Deze betreffen:

- 1) *Productie*. De gemeente heeft belangen bij het leveren van de producten en diensten van de verbonden partijen, die zijn gerelateerd aan het gemeentelijke beleid.
- 2) *Eigenaarschap*. De gemeente kan (deels) eigenaar van de verbonden partijen zijn. Als deelnemer of aandeelhouder moet de gemeente de belangen van het bedrijf nastreven en de continuïteit waarborgen.
- 3) *Toezicht*. De gemeente vervult een rol als toezichthouder. Er kan voor worden gekozen om een vertegenwoordiger in de Raad van Toezicht (stichtingen of vereniging) of een commissaris (B.V. of N.V.) te benoemen. Een toezichthouder behartigt het belang van het bedrijf en geen andere rol. Dit kan in conflict komen met de beleidsinhoudelijke- en eigenaarsrelatie.

Voor de vertegenwoordiging van de gemeente in een verbonden partij is het van belang de verschillende relaties gescheiden te houden. Bij (gemeentelijke) vertegenwoordiging zijn er verschillende vormen mogelijk en kunnen er verschillende problemen ontstaan.

De wettelijke bevoegdheid tot het nemen van een besluit tot deelname in een verbonden partij is voor private rechtspersonen geregeld in de Gemeentewet en voor gemeenschappelijke regelingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het door verbonden partijen uit te voeren beleid maakt onderdeel uit van het door de raad vastgestelde beleid. Op dit punt heeft de raad vanzelfsprekend de kaderstellende en controlerende bevoegdheid. Vanuit die optiek is het beleid dat raadsleden de gemeente niet vertegenwoordigen in het Algemeen of Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling of daarmee vergelijkbare organen bij private partijen. Het college is er om te besturen, de gemeenteraad stelt de kaders en controleert het college.

¹ Dit zijn dezelfde afwegingen die ook bij deelname aan een PPS constructie worden gemaakt (stap 5). Als deze afwegingen bij stap 5 ertoe leiden, dat een PPS constructie niet opportuun is, zijn dezelfde afwegingen relevant bij de keuze voor een privaatrechtelijke participatie.

Bij de bestuurlijke vertegenwoordiging in Gemeenschappelijke Regelingen zal primair de wethouder die de betreffende Gemeenschappelijke Regeling in portefeuille heeft als vertegenwoordiger in het Algemeen en Dagelijks Bestuur optreden. Indien meerdere zetels in het Algemeen Bestuur te vergeven zijn, heeft het de voorkeur de wethouder financiën één van die zetels te laten bekleden.

Bij een privaatrechtelijke deelname treedt de gemeente op als aandeelhouder. Er is een aantal risico's verbonden aan de vertegenwoordiging van de gemeente in een privaatrechtelijke organisatie. Deze risico's zijn:

- 1) *Belangenverstrengeling*. Belangenverstrengeling of de schijn van belangenverstrengeling kan voorkomen als rollen door elkaar lopen. De gemeente kan in verschillende rollen bij een privaatrechtelijke partij betrokken zijn, zoals wet- en regelgever, aandeelhouder, subsidiënt en afnemer.
- 2) *Positie van de gemeentelijk vertegenwoordiger niet helder*. Een collegelid heeft als gemeentelijk vertegenwoordiger een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het dienen van de belangen van een privaatrechtelijke partij. Een collegelid is immers verantwoording schuldig aan de gemeenteraad voor het gevoerde bestuur.

Deze risico's zijn met name aanwezig als de gemeentelijke vertegenwoordiger zitting heeft in de Raad van Commissarissen (RvC). De RvC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. De RvC staat het bestuur met raad ter zijde. Bij de vervulling van hun taak moeten de commissarissen zich richten op het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De commissaris zal dus handelen in het belang van de vennootschap en niet vanuit het belang van de gemeente. Om te voorkomen dat een gemeentefunctionaris, in welke hoedanigheid dan ook, als commissaris niet het publiek belang kan dienen, is het raadzaam een gemeentefunctionaris niet in aanmerking te laten komen om deel te nemen in de RvC van een privaatrechtelijke deelname. Indien de gemeente de mogelijkheid heeft om een commissaris te benoemen, heeft het de voorkeur een extern persoon te benoemen. Deze persoon kan uitsluitend en onafhankelijk de belangen van de onderneming behartigen – zoals van een commissaris mag worden verwacht.

De gemeentelijke belangen en ambities als aandeelhouder bij privaatrechtelijke deelnames zal primair door de wethouder financiën worden vertegenwoordigd. De collega-wethouder met de beleidsinhoudelijke portefeuille vervult dan de opdrachtgeverrol. Overigens past hier de opmerking dat er binnen het college geen sprake kan zijn van een strikte functiescheiding, omdat het college immers functioneert op basis van collegiaal bestuur.

2.4. Besluitvorming

Het besliskader, zoals dat eerder in dit hoofdstuk is toegelicht, wordt als leidraad gehanteerd bij de overwegingen om deel te nemen in een verbonden partij. In volgorde van de stappen in het besliskader worden de afwegingen toegelicht. Bij het aangaan van een verbonden partij in de vorm van private rechtspersonen vormt dit de onderlegger van de intentieovereenkomst die het college aan de raad voorlegt. Nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen, werkt het college de plannen verder uit. Het besluit van het college behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten (Gemeentewet, art. 160 lid 2 en 3). Bij het aangaan van een gemeenschappelijke regeling dient ook een besluit door de raad te worden genomen (Wet gemeenschappelijke regelingen).

3. Sturing en control op verbonden partijen

3.1. Inleiding

Deelname aan een verbonden partij brengt voor de gemeente financiële en bestuurlijke risico's met zich mee. Daarom is het belangrijk dat raad en college zicht houden op de te realiseren doelen binnen de gestelde kaders en een beeld kunnen vormen of de verbonden partij geen onverantwoorde risico's neemt. Door het stellen van kaders schept de gemeente voorwaarden voor het uitvoeren van sturing en control op verbonden partijen. Vanuit de verantwoordelijkheid voor het algemeen publiek belang houdt de gemeente toezicht op het beleid van de verbonden partij. In de uitvoering van sturing en control op verbonden partijen heeft het college daarbij de rol om te besturen en stelt de raad de kaders en controleert het college.

De raad volgt de ontwikkelingen bij een verbonden partij op basis van de informatie die zij in het kader van de reguliere P&C-cyclus vanuit het college ontvangt. Daarbuiten informeert het college de raad over een verbonden partij als daartoe aanleiding is.

Hierna wordt achtereenvolgens nader ingegaan op de informatievoorziening van het college aan de raad en de informatievoorziening door de verbonden partij aan de gemeente.

3.2. Informatievoorziening van het college aan de raad

Het college voorziet de raad van verantwoordingsinformatie op basis waarvan de raad controleert of de toepassing van het instrument verbonden partij goed verloopt en geschiedt conform de gestelde kaders. Deze informatie kan reden zijn voor voortzetting, bijstelling of beëindiging van bestaande deelnemingen. Het gemeentebestuur moet daarbij voortdurend beseffen waarom zij deelneemt aan een verbonden partij en wat zij daarmee wil bereiken.

Het college buigt zich in haar rol van toezichthouder periodiek over de vraag of er bijzondere (politieke) risico's zijn verbonden aan het functioneren van de verbonden partij. Zowel in de programmabegroting, perspectiefnota als jaarverslag wordt aan dit aspect expliciet aandacht besteed.

Programmabegroting en -rekening

Het is van belang dat informatie over verbonden partijen in de begroting en verantwoording aansluit bij de gemeentelijke positie, activiteiten en risico's. Raadsleden dienen zich bij de besluitvorming over de begroting een goed oordeel te kunnen vormen over de bijdrage van de verbonden partijen aan de te realiseren beleidsdoelstellingen en de financiële risico's van de verbonden partijen.

Belangrijke beleidsmatige informatie over de samenwerking met en de bijdrage die verbonden partijen leveren en geleverd hebben aan de beoogde maatschappelijke effecten dienen opgenomen te worden in de betreffende bestuursprogramma's. Hierdoor kan de raad de kaderstellende rol en controle op de verbonden partijen vervullen.

Risico's voor de gemeente vanuit verbonden partijen, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, maar die van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, worden opgenomen in de specifieke paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de programmabegroting en -rekening.

Daarnaast is er voor de algemene kaderstelling voor verbonden partijen de paragraaf 'Verbonden partijen'. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat deze paragraaf²:

- a) De algemene visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b) Als onderdeel van de begroting een lijst met verbonden partijen onderverdeeld naar:
 - 1) vennootschappen en coöperaties
 - 2) stichtingen en verenigingen
 - 3) gemeenschappelijke regelingen en
 - 4) overige verbonden partijen.
- In de lijst met verbonden partijen wordt ten minste opgenomen:
 - o de wijze waarop de gemeente deelneemt in de verbonden partij en het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
 - o het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - o de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - o de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar
 - o de eventuele risico's van de deelneming voor de financiële positie van de gemeente

Als bijlage bij deze nota is de huidige kaderstellende informatieve lijst met verbonden partijen bijgevoegd, zoals deze in de begroting zal worden opgenomen.

3.3. Informatievoorziening door de verbonden partij

Om de samenwerking tussen de gemeente en de verbonden partij optimaal te laten verlopen en het beoogde beleidsresultaat te bereiken, is het van belang dat de sturing vanuit de gemeente en de verantwoording door de verbonden partijen adequaat is. Verbonden partijen staan op afstand van de gemeente. Goede informatievoorziening en effectieve beïnvloedingsmogelijkheden zijn daardoor minder vanzelfsprekend dan bij beleidsuitvoering in eigen beheer. Daarnaast kunnen verbonden partijen een eigen visie hebben op de wijze waarop zij hun doelstellingen realiseren en andere prioriteiten stellen dan de gemeente wenst.

Bij de aansturing van een verbonden partij is het van belang dat:

- afspraken worden vastgelegd (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling);
- afspraken worden gemaakt over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie (met aandacht voor de meetbaarheid ervan);
- de gemeente zich realiseert dat andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partij andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Voor gemeenschappelijke regelingen is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van toepassing (uiteraard voor zover relevant in verband met de specifieke taken die zij uitvoeren). Dat betekent dat gemeenschappelijke regelingen informatie moeten opnemen in hun begrotings- en verantwoordingsstukken, die overeenkomt met de wijze waarop de gemeente dat moet doen als zij desbetreffende taak zelf zou uitvoeren.

² Hierbij is uitgegaan van de wijzigingen in het BBV, zoals die door de minister van Binnenlandse Zaken in september 2015 ter consultatie aan de gemeenten zijn aangeboden.

Het college is bevoegd om, in overeenstemming met haar eigen begroting en beleid, zienswijzen in te dienen over de ontwerpbegroting en ontwerpkeuring van gemeenschappelijke regelingen. Als de ontwerpbegroting en ontwerpkeuring van gemeenschappelijke regelingen ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente, dient het college deze zienswijze pas in als ook de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Gemeenschappelijke regelingen leggen via het jaarverslag en eventuele periodieke evaluaties aan het gemeentebestuur verantwoording af over het doelmatig en doeltreffend functioneren. Het BBV is niet van toepassing op privaatrechterlijke rechtspersonen. Niettemin is voor de uitvoering van taken van deze partijen het noodzakelijk dat ook privaatrechterlijke rechtspersonen voldoende inzicht geven in de beleidsresultaten en de financiële risico's. Voor zover private verbonden partijen de informatie niet behoeven te verstrekken op grond van hen geldende regels, zullen daarmee afzonderlijke afspraken over de informatievoorziening moeten worden gemaakt.

4. Heroverweging en beëindiging deelname

Er kunnen zich feiten en omstandigheden voordoen die nopen tot heroverweging van de relatie met de verbonden partij. Dat kan leiden tot beëindiging van de deelname in, opheffing of vervreemding van de verbonden partij. De belangrijkste omstandigheden die hiertoe aanleiding kunnen geven, zijn:

- wijziging van de doelstelling van de verbonden partij;
- fusie of integratie;
- negatieve ontwikkelingen en daardoor verhoogd risico ten aanzien van het weerstandsvermogen;
- een verbonden partij is niet meer de beste optie voor het uitvoeren van de taken;
- een grote afwijking van de voorgenomen of gerealiseerde activiteiten en prestaties.

Bij heroverweging van de deelneming word het volgende in acht genomen:

- het college stelt een afwegingskader op, op basis waarvan wordt besloten wel of niet over te gaan tot beëindiging van deelname, opheffing of verkoop. In dat kader wordt tevens aandacht besteed aan het (verkoop)proces. Daarbij dienen minstens afspraken te worden gemaakt over de informatievoorziening naar alle partijen, zoals de aandeelhouder, RvC, AB en DB, raad, college en eventueel ook de Ondernemingsraad.
- het college is bevoegd te besluiten tot een eventuele beëindiging van deelname, opheffing of vervreemding. Dit besluit wordt niet genomen voordat het college de raad in de gelegenheid heeft gesteld zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken (artikel 160, lid 2 gemeentewet). Bij gemeenschappelijke regelingen dient bij een eventuele beëindiging van deelname, opheffing of vervreemding ook een besluit door de raad te worden genomen.

Hierbij past daarbij wel de kanttekening dat de kaders wellicht beperkt kunnen worden toegepast, wanneer andere partijen ook deelnemen in de verbonden partij.

Bijlage Verbonden partijen

In deze bijlage worden de verbonden partijen van de gemeente achtereenvolgens gepresenteerd, aan de hand van het format dat ook in de begroting en jaarrekening gehanteerd zal worden. De verbonden partijen worden in de volgende categorieën gepresenteerd (zie ook paragraaf 3.2):

- o vennootschappen en coöperaties
- o stichtingen en verenigingen
- o gemeenschappelijke regelingen en

De 4^e categorie, de “overige verbonden partijen” is momenteel niet voorradig.

Vennootschappen en coöperaties

BNG

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten N.V.
Activiteiten	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven te voorzien in kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente op een zo goedkoop mogelijke manier kan lenen om de rentekosten zo laag mogelijk te houden. Ook zijn de financiële zekerheden en stabiliteit van maatschappelijk belang.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Nederlandse overheden (50% rijk, 50% gemeenten, provincies en waterschappen)
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 129.675 aandelen à € 2,50. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 0,24%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	149	2.752	139.476	nvt	332
2013	193	3.430	127.721		283
2014	165	3.582	149.891		126
2015	74				
2016	74				

Ontwikkelingen	De BNG Bank verwacht dat het renteresultaat over 2015 naar verwachting lager uit zal komen dan over 2014. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de te verwachten nettowinst over 2015.
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Financiers hebben vertrouwen in de bank dat het risico van kredietverlening aan de BNG bank beperkt is, gezien het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat.

Enexis

Verbonden partij	Enexis Holding N.V.
Activiteiten	Enexis is verantwoordelijk voor: - Distribueren en transporteren van energie. - Het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie. - Het ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten mits deze binnen de wettelijke grenzen vallen.
Inhoudelijk belang	Om de consument te beschermen tegen een monopolist is wettelijk bepaald dat netbeheerders in publieke handen moeten blijven.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Noord-Brabant, Limburg, Overijssel, Drenthe, Groningen, Flevoland, Friesland en diverse gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 290.683 aandelen à € 1. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 0,19%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	223	3.245	2.476	46%	229
2013	232	3.370	2.554	54%	239
2014	258	3.517	2.593	55%	265
2015	258	3.616			230
2016	258	3.716			200

Ontwikkelingen	Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Autoriteit Consumenten en Markt (ACM). De ACM stelt elke drie jaar de maximale tarieven vast. In die periode gaan de gereguleerde tarieven omlaag als gevolg van lager ingeschatte kapitaalskosten. Dit is een stimulans voor Enexis om te komen tot kostenbesparing, en zo toch de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden.
Risico's	De afgelopen jaren zijn de financiële prestaties stabiel geweest. Conclusie is dat Enexis een financieel gezond bedrijf is. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist. Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de "Vordering op Enexis Vennootschap" levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders.

Rendo Holding

Verbonden partij	N.V. Rendo Holding
Activiteiten	Rendo houdt zich als regionale netbeheerder van elektriciteit- en gasnetten primair bezig met het ontwerp, de bouw en het beheer van energienetwerken. Daarnaast houdt zij zich bezig met activiteiten gericht op onderhoud, verhuur en verkoop van energieverbruikstoestellen en adviseert of participeert o.a. in duurzaamheids- en innovatieprojecten op gebied van energie.
Inhoudelijk belang	Het is van een publiek belang dat er een betrouwbare, betaalbare en schone energievoorziening is op de korte en lange termijn. De wet verplicht een splitsing van gasbedrijven in een leverings- en productiedeel, waarbij het leveringsdeel in publieke handen moet blijven. Het publiek belang kan het best behartigd worden in een privaatrechtelijke deelname.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Gemeenten Hoogeveen, Meppel, Staphorst, Zwartewaterland, Steenwijkerland, Coevorden, Hardenberg, Westerveld en De Wolden.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 198 aandelen à € 453,78. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 19,98%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	1.718	52	93	36%	-16,7
2013	1.998	57	86	40%	13,5
2014	1.998	58	77	40%	10,4
2015	1.498	60	76		
2016	1.498	62	76		

Ontwikkelingen	Het eigen vermogen is sterk gedaald in de periode voor 2012. Oorzaken hiervan zijn hoge dividenduitkeringen en afboekingen door het faillissement van biocoalproducent SGI (€ 26 mln.). De wettelijk minimaal vereiste solvabiliteit van 40% haalt Rendo inmiddels. In de komende periode gaan de wettelijk gemaximeerde tarieven omlaag. Dit is een stimulans voor de Rendo om kosten te besparen. De komende jaren houdt Rendo rekening met een dividenduitkering van € 7,5 miljoen.
Risico's	N.V. Rendo Holding bestaat uit Rendo Netwerken en Rendo Duurzaam. Rendo Netwerken beheert en onderhoudt het gas- en elektriciteitsnetwerk.. Rendo Duurzaam is actief in het ontwerpen, financieren, bouwen en exploiteren van duurzame energieprojecten. Daarnaast vindt er verhuur, verkoop en onderhoud plaats van energietoestellen. Gezien de aard van de activiteiten is Rendo Netwerken een vrij stabiele vennootschap en Rendo Duurzaam een vrij risicovolle onderneming. Bij een eventuele overname in verband met sectorordening vervalt het dividend. De opbrengst is naar verwachting (aanzienlijk) lager dan de huidige dividendopbrengst.

Vitens

Verbonden partij	Vitens N.V.
Activiteiten	Het doel van Vitens is een betrouwbare en onafhankelijke watervoorziening tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.
Inhoudelijk belang	Het is wettelijk vastgelegd dat de aandelen van waterbedrijven alleen in publieke handen mogen zijn, omdat de drinkwatervoorziening een publiek belang is. Het belang wordt het beste verwezenlijkt door middel van een privaatrechtelijke deelname.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Overijssel, Utrecht, Flevoland, Gelderland, Drenthe en Friesland en gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 60.227 aandelen á € 56,50. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 1,042%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	155	386	1.045	23%	30
2013	164	438	1.028	26%	39
2014	175	421	1.043	25%	42
2015	155	464	1.266		32
2016	169	488	1.259		32

Ontwikkelingen	Vitens werkt aan een verbeterde dienstverlening aan klanten, een grotere waardering voor het product en een goede bescherming van de drinkwaterbronnen. Verder werkt het bedrijf onder meer aan de implementatie van de nieuwe Omgevingswet.
Risico's	De deelneming brengt voor de gemeente een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen.

Rova

Verbonden partij	N.V. Rova Holding
Activiteiten	Het op financieel, milieutechnisch en maatschappelijk verantwoorde wijze exploreren en exploiteren van afvalzorgplicht van gemeenten.
Inhoudelijk belang	Het is van een publiek belang dat de gemeente de afvalverwerking tegen de zo laag mogelijke maatschappelijke kosten uitvoert. Het publiek belang kan behartigd worden door middel van een publieksrechtelijk deelname op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Afvalverwijdering Utrecht, gemeenten in West Overijssel, Amersfoort, Meppel, Apeldoorn, Oost-Gelre, Twenterand, Urk, Aalten, Olst-Wijhe, Winterswijk en Westerveld.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 579 aandelen (A) á € 113,45. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 6,69%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	276	26	27	30%	5,2
2013	406(*)	26	32	28%	5,4
2014	281	24	30	30%	5,7
2015	270	29	29		4,3
2016	270	30	28		4,3

(*) interim dividend á € 134.000 ontvangen door verkoopopbrengst Rova-bedrijven

Ontwikkelingen	De behaalde resultaten in de transitie van afval naar grondstoffen (omgekeerd inzamelen) en de implementatie van de BOR-dienstverlening zijn positief te noemen. De Rova zal zich hierop blijven inzetten. Verder wordt gezocht door het uitbreiden van samenwerking met gemeenten, bijvoorbeeld op het terrein van beheer openbare ruimte en groenbeheer en is Rova actief rondom de implementatie van de participatiewet (bijvoorbeeld door het bieden van leerwerktrajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt).
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal.

Wadinko

Verbonden partij	Wadinko N.V.
Activiteiten	Het deelnemen in en het directie voeren over andere ondernemingen die bij voorkeur werkzaam zijn in de provincie Overijssel, waaronder bedrijven die werkzaam zijn op het gebied van kunststoffen en milieutechnieken en het bevorderen van de werkgelegenheid in de provincie, één en ander in de ruimste zin van het woord.
Inhoudelijk belang	Wadinko heeft tot doel het creëren van werkgelegenheid door middel van het stimuleren van bedrijvigheid. Dit is van maatschappelijk belang, maar strikt genomen geen publiek belang omdat het een normale economische activiteit betreft. Er zijn concurrerende particuliere initiatieven die met vergelijkbare participaties hetzelfde doel bereiken. Het is daarmee niet optimaal om als gemeente in een privaatrechtelijke partij te participeren.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en 20 gemeenten in Overijssel plus gemeenten Meppel, Noordoostpolder, Urk en Westerveld.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 130 aandelen á € 100. Het aandeel in het totale aandelenvermogen is 5%.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Dividend (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	65	55	n.v.t.	n.v.t.	6,3
2013	65	54	n.v.t.		1,6
2014	65	60	n.v.t.		7,4
2015	65	62	n.v.t.		
2016	65	63	n.v.t.		

Ontwikkelingen	Het beleid voor de komende zal worden voortgezet met als doelstelling: - 5.000 arbeidsplaatsen in 2021 bij Wadinko participaties en - gemiddeld 4% rendement op eigen vermogen.
Risico's	Verbonden met de taken van Wadinko zijn er ondernemingsrisico's. De participatiemaatschappij zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert via een Raad van Commissarissen of een aandeelhoudersovereenkomst. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangegeven participaties. De afgelopen jaren is een positief financieel resultaat gedraaid. Dit wil echter niet zeggen dat het bedrijf financieel gezond blijft, vanwege de afhankelijkheid van de financiële posities van de participerende partijen. Vooralsnog is het eigen vermogen (liquide middelen) hoog genoeg om risico's op te vangen.

Noordwestgroep

Verbonden partij	Noordwestgroep N.V.
Activiteiten	Het doel van de vennootschap is op sociaal-economisch verantwoorde wijze inwoners van de gemeente Steenwijkerland met een grote afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar betaalde arbeid.
Inhoudelijk belang	Het publiek belang, mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking aan het arbeidsproces laten deelnemen, is wettelijk gezien een taak van de gemeente en wordt verwezenlijkt via de Noordwestgroep N.V.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders zijn actief
Deelnemende partijen	Gemeente Steenwijkerland
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit thans 100% van de uitgegeven aandelen, zijnde 1.200 à € 453,78 per aandeel.
Vertegenwoordiger	Algemene vergadering aandeelhouders: wethouder Dahmen

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	0	1,0	2,8		0,3
2013	0,1	1,0	2,6		-0,3
2014	0,5	1,0	2,4		0
2015	0,2				
2016	0,4				

Ontwikkelingen	Voor de komende jaren wordt geen rekening gehouden met een dividenduitkering. Wel wordt rekening gehouden met een te betalen bijdrage van € 220.000,-- in 2015 oplopend tot € 745.000,-- in 2018. Op lange termijn zal de sociale werkvoorziening worden teruggebracht tot 30% van het huidige bestand. Voor personen die zijn aangewezen op beschut werken zal dan nog een vergoeding worden ontvangen.
Risico's	Jaarlijkse verlaging van de rijkssubsidie betekent een financieel risico voor de gemeente als Noordwestgroep hier geen nieuwe inkomsten tegenover zet. In 2016 zal samen met de Noordwestgroep onderzocht worden hoe de toekomstige verliezen gereduceerd kunnen worden.

Vennootschappen na verkoop Essent

In 2009 werd het productie- en leveringsdeel van Essent verkocht aan RWE. Bij de verkoop is een aantal tijdelijke B.V.'s opgericht om de belangen van de aandeelhouders te behartigen. In 2016 zullen CBL Vennootschap B.V., Verkoop Vennootschap B.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. naar verwachting worden opgeheven.

Verbonden partij	Vordering op Enexis B.V.
Activiteiten en inhoudelijk belang	Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis. Enexis beschikte over onvoldoende contante middelen om de koopprijs te kunnen betalen. Dit bedrag is omgezet in een lening van de aandeelhouders van Essent. De B.V. is in het leven geroepen om de Aandeelhouderslening aan Enexis doelmatig en efficiënt te kunnen beheren.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Provincies Noord-Brabant, Limburg, Overijssel, Drenthe, Groningen, Flevoland, Friesland en diverse gemeenten in deze provincies.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 3.888 aandelen, zijnde een aandeel in het totaal aandelenvermogen van 0,1944%. De gemeente heeft nog 2 leningen uitstaan: - Lening C, einddatum 2016, rente 4,65% € 970.000 - Lening D, einddatum 2019, rente 7,20% € 680.000
Vertegenwoordiger	Wethouder Brus

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Rente-inkomsten (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2015	95	0,045	860		0
2016	95	0,025	355		0

Ontwikkelingen	Enexis zal de lening C in 2016 aflossen. Lening D mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou deze tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.
Risico's	Als aandeelhouder loopt de gemeente zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000,--).

Stichtingen en verenigingen

Stichting Dataland

Verbonden partij	Stichting administratiekantoor Dataland
Activiteiten	Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland.
Inhoudelijk belang	Deelname is een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie. Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is Dataland uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders voelen zich welkom
Deelnemende partijen	Diverse Nederlandse gemeenten
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 22.640 certificaten à € 0,10 per certificaat. Participatie geschiedt door de eenmalige aankoop van certificaten naar rato van het aantal gebouwen in de gemeente. Hiermee krijgt de gemeente zeggenschap over het beleid van Dataland.
Vertegenwoordiger	De gemeente is als participant vertegenwoordigd in de certificaathoudersvergadering.

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000) (*)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	0,4	0,5	0,6		0
2014	0,4	0,8	0,6		0,3
2015	0,4				
2016	0,4				

(*) kosten voor gemeente als afnemer gegevens

Ontwikkelingen	Jaarlijks wordt een (zeer geringe) vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan de certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.
Risico's	Dataland is een stichting zonder winstoogmerk. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in de certificaten geïnvesteerde bedrag.

Stichting GovUnited

Verbonden partij	Stichting GovUnited
Activiteiten	Door expertise en slagkracht van afzonderlijke gemeenten te bundelen en samen te werken werkt GovUnited aan de ambities van de e-overheid.
Inhoudelijk belang	Doelstelling is door samenwerking met andere gemeenten lagere ICT-kosten te realiseren.
Bestuursprogramma	Financiën en bedrijfsvoering
Deelnemende partijen	Gemeenten Aa en Hunze, Berkelland, Hilversum, Middelburg, Rheden, Renkum, Steenwijkerland, Terneuzen, Teylingen, Uithoorn, Utrecht, Werkendam, Westerveld, Winterswijk en Zutphen.
Aandeel en zeggenschap	Vertegenwoordiging in de programmaraad
Vertegenwoordiger	Gemeentesecretaris S. Weistra

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000) (*)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2012	10	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2013	10				
2014	10				
2015	10				
2016	10				

(*) gemeente betaalt daarnaast een bedrag per inwoner afhankelijk van productafname

Ontwikkelingen	GovUnited stopt per medio oktober 2016.
Risico's	De stichting gaat haar laatste fase in. Aan het einde van de rit dient de stichting onbezwaard te kunnen worden geliquideerd. Er is een risico, dat een of meerdere gemeenten, besluiten eerder afscheid te willen nemen van de stichting. Financieel bestaat voor de stichting het risico uit het niet kunnen innen van de lidmaatschapsbijdrage over het jaar 2016. Gemeenten zijn gehouden om tot en met oktober 2016 de Samenwerkingsovereenkomst en de daaruit voortvloeiende Leveringsovereenkomst te honoreren. De stichting loopt in deze geen risico en zal facturatie en financiële afhandeling ongewijzigd doorzetten. In 2016 kunnen gemeenten rechtstreeks, of via de stichting als rechtspersoon, betrokken raken in juridische trajecten ingezet door derden. De eventuele kosten direct daaraan verbonden zijn niet in de begroting verdisconteerd.

Gemeenschappelijke regelingen

GGD IJsselland

Verbonden partij	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland
Activiteiten	De GGD IJsselland bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de ruim 500.000 inwoners van 11 gemeenten in IJsselland
Inhoudelijk belang	De gemeente heeft de wettelijke taak om de gezondheid van de burgers te bevorderen en te beschermen tegen ziekten en calamiteiten. Daarnaast is de gemeente verplicht een gemeenschappelijke gezondheidsdienst te hebben. Het publiek belang kan het best gediend worden door middel van een publiekrechtelijke deelname op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders doen het samen
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem. De (basis)bijdrage per gemeente wordt berekend aan de hand van het aantal inwoners.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: wethouder Frantzen

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	0,7	1,4	6,5		0,2
2014	0,7	1,9	6,3		0,4
2015	0,7	1,0	6,1		
2016	0,7	0,8	5,9		

Ontwikkelingen	De vele veranderingen op het gebied van jeugdzorg, WMO, participatie en de beweging in het onderwijs vragen van de GGD IJsselland om mee te bewegen, in te spelen op vernieuwing en aan te passen.
Risico's	In de begroting van de GGD worden de volgende risico's vermeld: publieke gezondheid asielzoekers, risico's voormalig regio IJssel-Vecht, forensische geneeskunde, extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte en boventalligheid van personeel vanwege afnemende activiteiten. GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Op basis van de meerjarenraming is het risico voor de gemeente Steenwijkerland klein.

Veiligheidsregio IJsselland

Verbonden partij	Veiligheidsregio IJsselland
Activiteiten	Veiligheidsregio IJsselland werkt met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis in de regio IJsselland.
Inhoudelijk belang	De brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en het bieden van geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen zijn alle publieke belangen. Deze belangen kunnen het beste behartigd worden door middel van een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders voelen zich thuis
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: burgemeester Van der Tas

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2014	2,5	49,5	43,1		3,7
2015	2,7	48,9	46,2		
2016	2,7	35,2	31,9		

Ontwikkelingen	Er spelen diverse ontwikkelingen. Genoemd worden kunnen onder meer de samenvoeging van de meldkamers, landelijke bezuinigingen, de consequenties van de RUD's op de regio en diverse te verwachten financiële effecten (zoals herijking Brede doeluitkering, besluiten Veiligheidsberaad).
Risico's	Het grootste risico is wanneer de Veiligheidsregio wordt getroffen door een ramp of crisis, waarbij hoge niet verhaalbare kosten moeten worden gemaakt. Deze kosten kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De gemeente kan –op basis van historische kosten- worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Dit voor een percentage van ca. 8%. In 2016 wordt een systematische risicoanalyse uitgevoerd en op basis van de uitkomsten zullen voorstellen worden ontwikkeld voor de omvang van de algemene reserve. Deze reserve vormt een belangrijk deel van het weerstandsvermogen. Daarnaast zal voor de begroting 2017 een nieuwe verdeelmethodiek van de bijdragen die de gemeenten aan de veiligheidsregio betalen worden vastgesteld. Het is mogelijk dat een dergelijke exercitie (aanzienlijke) financiële effecten met zich mee kan brengen.

IGSD Steenwijkerland/Westerveld

Verbonden partij	Intergemeentelijke Sociale Dienst (IGSD) Steenwijkerland en Westerveld
Activiteiten	Uitvoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB), de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de participatiewet.
Inhoudelijk belang	Het samenwerkingsverband is ingesteld om door middel van vergaande samenwerking op het gebied van de uitvoering van Wet Werk en Bijstand en aanverwante wetten de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en de efficiëncy te verhogen. Een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wgr leent zich hier het best voor.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders zijn actief
Deelnemende partijen	Gemeenten Steenwijkerland en Westerveld
Aandeel en zeggenschap	Steenwijkerland 75% en Westerveld 25%.
Vertegenwoordiger	Wethouder Frantzen lid Algemeen Bestuur (AB), Wethouder Dahmen lid Dagelijks Bestuur (DB)

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln)	Eigen vermogen (31/12; * 1.000)	Vreemd vermogen (31/12; * 1.000)	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfsresultaat (* 1.000)
2012	15	9,5	2.245		3,3
2013	17	3,8	1.953		-9,0
2014	19	9,3	2.395		5,5
2015	19				
2016	15				

Ontwikkelingen	In 2016 zal een plan van aanpak uitgevoerd worden om 200 personen extra uit te laten stromen naar betaald werk. In 2016 zal tevens een toekomstvisie gemaakt worden over de organisatievorm van de IGSD. Tevens zal de bestuursstructuur begin 2016 aangepast worden aan de huidige wetgeving van de Wgr.
Risico's	De gemeenten zijn risicodragers voor de uitvoering van de taken van de IGSD. De belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de IGSD te maken heeft vloeien voort uit de Wet Werk en Bijstand, de bijzondere bijstand, het minimabeleid en de Participatiewet. Het is daarom van belang een dussdanige organisatie neer te zetten, die voldoende weerstand heeft om tegenvallers op te vangen. Het gaat dan om substantiële tegenvallers. Die weerstand kan bestaan uit bijvoorbeeld reserves en/of een structuur die de flexibiliteit heeft te reageren op veranderende omstandigheden.

Regionale Uitvoeringsdienst

Verbonden partij	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland
Activiteiten	De RUD is een netwerkorganisatie op het gebied van de milieuwetgeving, -regelgeving en – handhaving.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente de wettelijke milieutaken uitvoert op een regionale schaal om zo minder kwetsbaar en meer efficiënt te zijn.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders zijn actief
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente heeft een zetel in het bestuur. Het bestuur bestaat uit de vertegenwoordigers van de colleges en gedeputeerde staten.
Vertegenwoordiger	Wethouder Wagteveld

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1.000)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2013	50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2014	50				
2015	54				
2016	50				

Ontwikkelingen	Wettelijke wijzigingen in september 2015 hebben een aantal consequenties voor RUD IJsselland. Een ervan betreft de organisatievorm. Het is de vraag of de huidige netwerkorganisatie op deze wijze kan blijven voortbestaan.
Risico's	De netwerk RUD kan alleen goed functioneren als er voldoende (gelijkgestemde) ambitie en actieve deelname is, voldoende mandaat voor regionale aansturing en coördinatie, niet alleen gericht op de eigen opgaven maar op de regionale opgaven. Zoals hierboven gesteld dient mogelijk de organisatievorm van de RUD aangepast te worden. De omzetting naar een openbaar lichaam vergt een vergelijkbaar traject als dat van de brandweer naar de veiligheidsregio, met aanverwante financiële consequenties.

BVO Jeugd IJsselland

Verbonden partij	Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugdzorg IJsselland
Activiteiten	De uitvoeringsorganisatie fungeert als aankoopcentrale voor gemeenten. Verder beheert de uitvoeringsorganisatie namens de gemeenten de in het kader van de inkoop gesloten overeenkomsten.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente de wettelijke jeugdzorgtaken uitvoert en daarbij regionaal samenwerkt om zo efficiënt mogelijk te zijn. Gekozen is voor een lichte vorm van samenwerking via een bedrijfsvoeringsorganisatie, ofwel de uitvoerende taken en niet de beleidsvormende taken.
Bestuursprogramma	Steenwijkerlanders doen het samen
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem.
Vertegenwoordiger	Wethouder Frantzen

Financieel	Steenwijkerland	Vermogenspositie en bedrijfsresultaat			
Jaar	Bijdrage (*1 mln.)	Eigen vermogen (31/12; * 1 mln.)	Vreemd vermogen (31/12; * 1 mln.)	Solvabiliteitsratio	Bedrijfsresultaat (* 1 mln.)
2015	8,0				
2016	8,0				

Ontwikkelingen	De gemeenschappelijke regeling geldt voorhands tot en met 31 december 2016. De samenwerking is nieuw en moet op een goede manier ingevuld worden. Met het vaststellen van de gemeenschappelijke regeling is het technische voertuig geregeld, maar de verhoudingen onderling krijgen in de praktijk vorm. Het gaat daarbij continu om de vraag voor welke onderwerpen afstemming nodig is op regionaal niveau en welke onderwerpen de reikwijdte niet verder gaat dan de gemeentegrenzen. Iedere gemeente geeft zelf invulling aan de decentralisatie. De samenwerking wordt eind 2015 geëvalueerd, zodat begin 2016 gestart kan worden met de uitwerking van de uitkomsten.
Risico's	De BVO handelt namens deze gemeenten de facturen van de jeugdzorgaanbieders af, regelt de inkoop en het contractmanagement en levert managementinformatie. Om efficiënt en effectief binnen de jeugdzorg te kunnen opereren is een goed functionerende BVO essentieel.